

ПАМ'ЯТНІ ЕПІТАФІЇ

Vita longa, si plena est
(Життя довге, якщо наповнене)

Галина Харитонівна РЯБОШАПКО: життєва шляхетність Людини і Вченого

2 травня 2017 року на 95-му році життя відійшла у вічність старійшина львівської юридичної наукової школи доцент Галина Харитонівна Рябошапко. З далекої рідної Житомирщини її життєвий шлях простягся майже у століття і пов'язав її навічно зі Львовом.

Розпочате навчання на юридичному факультеті Львівського державного університету імені Івана Франка 1940 року незабаром було зупинене Другою світовою війною та вимушеним перебуванням в евакуації.

Після повернення до м. Львова завжди активна й діяльна Галина Харитонівна здобула юридичну освіту. Певний час вона працювала адвокатом у м. Львові.

Проте назагал трудова діяльність Галини Харитонівни була пов'язана лише із двома навчальними закладами – з роботою у Львівському державному університеті імені Івана Франка і Львівському державному університеті внутрішніх справ.

Із 1946 до 1993 року – майже півсотню літ! – віддано інтелектуальній праці на посадах асистента та доцента кафедр державного права, теорії та історії держави і права юридичного факультету.

Професійний шлях наукового зростання розпочала 1954 року, коли захистила дисертацію на здобуття наукового ступеня кандидата юридичних наук за спеціальністю 12.00.02 – державне право. Сфера наукових зацікавлень – «Міська Рада депутатів трудящих обласного підпорядкування (за досвідом роботи Львівської міської Ради)». Однак ВАК СРСР, два роки перевіряючи текст дисертації та її позитивний захист у Львівському державному університеті імені Івана Франка, без пояснення причин відмовив Галині Рябошапко в присудженні відповідного наукового ступеня. Складні сімейні обставини унеможливили процес оскарження цього рішення.

Тому нова дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата юридичних наук за спеціальністю 12.00.01 – теорія та історія держави і права; історія політичних і правових вчень була теж успішно публічно захищена 1967 року в Харківському юридичному інституті (нині – Національний університет «Юридична академія України імені Ярослава Мудрого»). Тема дисертації – «УРСР – суверенна держава». Науковим керівником став доктор юридичних наук професор О. Лєпшошкін, офіційними опонентами – доктор юридичних наук професор К. Мокічев і кандидат юридичних наук доцент В. Барахтян. Згодом доцент Г. Рябошапко комплексно досліджувала проблематику національно-державного устрою УРСР і СРСР (із тодішніх ідеологічних позицій).

Наукові зацікавлення сприяли реалізації творчих наукових планів у Львівському державному університеті імені Івана Франка підготувати до друку монографію з аналогічною назвою. Це викликало різке невдоволення з боку «доброзичливців», які мали адміністративні важелі впливу на видавництво університету – і монографію заборонили публікувати на останній стадії поліграфічного процесу. Причина, начебто, полягала у неналежній назві: вимагалось, щоб вона була сформульована як «УРСР – суверенна держава у складі СРСР». Парадокс: наукову роботу, схвалену ВАКом СРСР, не сприйняли

у «суверенній УРСР»... Такими були реалії цензури. Але душевний неспокій у науково-педагогічній діяльності Галина Харитонівна активно поєднувала з виконанням громадських доручень адміністрації Львівського державного університету імені Івана Франка щодо повоєнного відновлення матеріально-технічної бази вищого навчального закладу та створення його структурних підрозділів.

Г. Рябошапко очолювала професійний комітет юридичного факультету. Як вчений секретар Львівського державного університету імені Івана Франка була в епіцентрі наукового життя, ефективно сприяла розвитку цього важливого напрямку діяльності вищого навчального закладу.

З 1994 до 2013 року Г. Рябошапко працювала на посаді доцента кафедри загальної теорії держави і права Львівського державного університету внутрішніх справ МВС України. Маючи чималий науковий досвід, вона прагнула до актуального переосмислення радянської науки – теорії держави та права, державного (конституційного) права, які були хибними та слугували пропаганді фіктивної моделі радянської державності.

Упродовж десятиліть доцент Г. Рябошапко поступово формувалася як провідний фахівець у царині правознавства. Водночас вона вміло передавала набуті теоретичні знання для ґрунтовної підготовки багатьох поколінь юристів.

Незліченна кількість вдячних учнів черпають і досі снагу із її змістовних лекцій, коректного стилю дидактики і шляхетного спілкування педагога зі студентами. Непросто було у різні часи історії, адже домінувала «єдино правильна» комуністична ідеологія, якій глибоко в душі протистояв гострий розум, однак доцент Г. Рябошапко реалізовувала своє вміння виховувати у студентів не лише повагу до складної правничої професії, яка виконує важливу суспільну місію, а й риси, незалежні від ідеології – порядність, людяність, принциповість.

За тривалу й плідну науково-педагогічну працю, участь у Другій світовій війні доцента Г. Рябошапко, активіста і науковця, неодноразово нагороджували медалями та іншими почесними відзнаками. Але

найбільшим скарбом вона вважала можливість нести знання молоді – працювала невтомно і з великим бажанням.

Редколегія Наукового вісника висловлює співчуття родині й усім, хто зберіг у своїй пам'яті світлі риси невтомної і свідомої трудівниці педагогічної ниви у юридичній сфері.

Її знання, передані наступникам, засівають серця прийдешніх поколінь вистражаними ідеями добра, справедливості і демократії у незалежній державі, яку над усе любила і плекала кандидат юридичний наук доцент Галина Харитонівна Рябошапка.

Її ім'я – навічно в серцях тих, хто пройшов львівську юридичну школу і здобув разом із освітою вишкіл людської шляхетності й елітного фаху правника.